

HIGIENOS INSTITUTAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius, tel. (8 5) 262 4583, faks. (8 5) 262 4663, el. p. institutas@hi.lt, www.hi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111958286

PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

2020 m. balandžio 16 d.

Grįžimas į darbą po onkologinės ligos: vėžio stigma ir nepagrįsti lūkesčiai grįžusiųjų atžvilgiu

Higiemos instituto (HI) atlikto tyrimo „Grįžimas į darbą po onkologinės ligos: subjektyvus darbuotojų patyrimas“ rezultatai ir tarptautinių tyrimų duomenys parodė, kad grįžimo į darbą procesą apsunkina nesudaromos tinkamos darbo sąlygos, tai, kad neatsižvelgiama į darbuotojų ribotą darbingumą, aplinkinių nesupratingumas ir etikos aspektai, susiję su konfidencialumo pažeidimu ir vėžio stigma.

O grįžimą į darbą skatina darbuotojų motyvacija dirbti, aplinkinių parama ir palaikymas, lanksčios darbo sąlygos.

Įvairių tyrimų duomenimis, dėl pažengusių medicinos technologijų ir ankstyvos diagnostikos daugiau nei 60 proc. pacientų turi galimybę grįžti į darbą. Daugelis sergančiųjų – darbingo amžiaus (15–65 m.) asmenys.

Minėto tyrimo, HI atlikto 2018–2019 m., duomenimis, dalį grįžusių po onkologinės ligos darbuotojų vargina skausmas ir įvairūs fiziniai negalavimai. Jiems būdingas stiprus nuovargis ir silpnumas, sunkiau susikaupti bei įsiminti įvairią informaciją. Daugelis šalutinių gydymo reiškinių išoriškai nepastebimi, tačiau jie turi neigiamos įtakos asmens darbingumui. Tad neretai aplinkinių lūkesčiai dėl grįžusiųjų sveikatos ir jų galimybių visavertiškai atlikti darbą būna nepagrįsti.

Be to, neretai žmonės bijo paties sirgimo vėžiu fakto, nežino, kaip bendrauti su sergančiuoju ligos klausimais, kartais nepamatuotai nuvertina sergantįjį, ima jo šalintis. Dėl aplinkinių nesupratingumo ir didėjančios socialinės atskirties grįžę į darbą asmenys patiria papildomą psichologinę įtampą, todėl nemaža jų dalis tiesiog pasitraukia iš darbo rinkos.

Ilgalaikis arba ankstyvas toks pasitraukimas ne tik neigiamai veikia finansinę asmens padėtį, bet ir sveikatą, socialinius ryšius, asmens gerovę, o taip pat siejasi su netiesioginiais nuostoliais šalies ekonominei būklei.

Grįžti į darbą svarbu dėl daugelio priežasčių. Esama įrodymų, jog grįžimas į darbą skatina greitesnę atsistatymą po ligos, didina išgyvenamumą, gerina sveikatą ir gyvenimo kokybę. Tolesnė profesinė veikla suteikia asmeniui gyvenimo prasmės jausmą, įtvirtina tam tikrą pergalę prieš ligą bei padeda sugrįžti į normalų gyvenimą. Darbas taip pat suteikia stabilumo jausmą, padeda išlaikyti profesinius įgūdžius ir pasitikėjimą savimi.

Šia aktualia tema HI, remdamasis tyrimo rezultatais, parengė metodines rekomendacijas „Grįžimo į darbą po onkologinės ligos organizavimo gairės“, kuriose apibūdinami grįžimo į darbą po onkologinės ligos ypatumai, supažindinama su sergančiųjų patiriamais sunkumais bei grįžimą į darbą skatinančiais veiksniais.

Įmonių vadovams ir kolektyvo nariams dažnai būna neaišku, kaip geriausiai suteikti paramą onkologinės ligos paveiktam darbuotojui ir kokių praktinių veiksnių imtis, siekiant užtikrinti jo sklandų grįžimą į darbą. Darbo sąlygų pritaikymas, kaip, pavyzdžiui, galimybė rinktis darbo laiką, krūvio ir atsakomybės mažinimas, palengvina grįžimo po ligos procesą.

Metodinės rekomendacijos skirtos Lietuvos įmonių ir įstaigų vadovams, žmogiškųjų išteklių specialistams, profesinės sveikatos specialistams ir kitiems asmenims, galintiems prisidėti prie sklandaus grįžimo į darbą po onkologinės ligos organizavimo. Taip pat jos gali būti naudingos onkologiniams pacientams, planuojantiems grįžti į darbą.

Metodines rekomendacijas galima rasti čia – http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/2020/Rekom._Grizimas_i_darba_po_onkol._ligos.pdf.

Papildomą informaciją teikia Higienos instituto Profesinės sveikatos centro Profesinės sveikatos tyrimų skyriaus specialistė Viktorija Ivleva el. p. viktorija.ivleva@hi.lt.

Cituojant ar kitaip naudojant šiame pranešime esančią informaciją, prašome nurodyti jos šaltinį.
